

Modtager(e) > Erhvervsakademier
Professionshøjskoler
Universiteter
Danmarks Medie- og Journalisthøjskole
Farmakonomskolen, Pharmakon
Kopi sendt til censorformandskaber og -sekretariater

Hyrdebrev om ekstern bedømmelse (censur) på professionsbacheloruddannelser, erhvervsakademiuddannelser, videregående uddannelse for voksne m.m.

Indledning

Formålet med hyrdebrevet er at gøre institutionerne opmærksomme på de krav, som de skal opfylde, og de hensyn, de skal varetage, i forbindelse med bedømmelse, herunder ekstern bedømmelse med beskikkede censorer (censur).¹ I hyrdebrevet beskrives de væsentligste regler mv. på censorområdet.

Prøver og eksamen er reguleret i bekendtgørelse om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser (Eksamensbekendtgørelsen)², bekendtgørelse om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser og de uddannelsesbekendtgørelser, som regulerer de enkelte uddannelser.

Erhvervsrettede videregående uddannelser omfatter professionsbacheloruddannelser, erhvervsakademiuddannelser, diplomuddannelser, akademiuddannelser og uddannelser under lov om åben uddannelse på disse niveauer.

Hyrdebrevet behandler i alt ti tematikker:

1. Krav til omfanget af censur
2. Censorkorpsets juridiske status
3. Indstilling af censorer til beskikkelse og afbeskikkelse
4. Allokering af censorer til prøver
5. Gensidig censur
6. Institutionernes dialog med censorformandskaberne
7. De studerendes klageadgang, herunder ankenævn
8. Oprettelse og betjening af censorsekretariater
9. Oplysninger målrettet censorerne
10. Censorvederlag.

¹ "Censur" er et andet ord for bedømmelse med medvirken af en eller flere censorer, der er beskikket af Styrelsen for Forskning og Uddannelse. "Ekstern censur" og "ekstern bedømmelse" er andre ord for eksterne prøver.

² Bekendtgørelse nr. 1500 af 2. december 2016 med senere ændringer, jf. bekendtgørelse nr. 1502 af 28. november 2017 og bekendtgørelse nr. 1081 af 28. august 2018
<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=184136#id3df5290d-91da-41f7-8ca0-c9dcd20f7018>

11. december 2018

Styrelsen for Forskning og Uddannelse
Professions- og Erhvervsrettede
Videregående Uddannelser

Bredgade 40
1260 København K
Tel. 3544 6200

www.ufm.dk

CVR-nr. 1991 8440

Ref.-nr.
18/060123-01

1. Krav til omfanget af censur

Kravet til omfanget af censur er fastsat i § 34 i Eksamensbekendtgørelsen.

For de erhvervsrettede videregående uddannelser er det fastsat, at mindst en tredjedel af uddannelsens samlede ECTS-point for den enkelte studerende skal bedømmes med censur, med mindre der i bekendtgørelsen for den enkelte uddannelse er bestemt andet. Det vil sige, at bedømmelsen foretages af en eller flere eksaminatorer fra institutionen og en eller flere censorer, der er beskikket af Styrelsen for Forskning og Uddannelse, og som ikke er ansat på institutionen.

Prøver med censur skal dække uddannelsens væsentligste områder. Med den seneste ændring af Eksamensbekendtgørelsen er det nu også fastsat, at det altid omfatter de afsluttende større opgaver. Dvs. det afsluttende eksamensprojekt, afgangprojektet eller professionsbachelorprojektet.

På de erhvervsrettede videregående uddannelser er der for en række uddannelsers vedkommende centralt fastsatte krav til, hvilke prøver der skal være med eller uden censur. Dette gælder for eksempel uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen og uddannelsen til professionsbachelor som pædagog.

Censorudvalgets rapport påviste, at institutionerne generelt havde fastsat flere prøver med censur end mindstekravet i studieordningerne.

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

2. Censorkorpset juridiske status

Et censorkorps er uafhængigt af uddannelsesinstitutionerne og er som følge heraf at betragte som en selvstændig offentlig myndighed, og dets virksomhed er omfattet af de bestemmelser, der gælder for offentlige myndigheder, f.eks. databeskyttelsesreglerne og reglerne om journalisering m.v. Ligeledes er censorerne underlagt de for offentligt ansatte gældende regler, f.eks. reglerne om inhabilitet og tavshedspligt.

3. Indstilling af censorer til beskikkelse og afbeskikkelse

Bestemmelserne om beskikkelse og afbeskikkelse af censorer er fastsat i § 24 i Eksamensbekendtgørelsen.

Det er altid Styrelsen for Forskning og Uddannelse, der beskikker og afbeskikker censorer.

Censorer beskikkes for 4 år ad gangen, og beskikkelsen udløber automatisk, når beskikkelsesperioden udløber efter 4 år.

Når der er tale om eksisterende uddannelser, beskikker styrelsen på baggrund af en indstilling fra censorformandskabet. Formandskabet skal rådføre sig med institutionerne inden indstillingen af censorer til beskikkelse. Formandskabet skal således sikre sig det samlede korps dækker alle de fag eller fagområder, der indgår i

uddannelsen, og det ansættelsesområde, som uddannelsen sigter mod. Når der er tale om nye uddannelser, hvor censorkorpset skal beskikkes for første gang, sker beskikkelsen efter indstilling fra den eller de udbydende institutioner.

Kravene til censorkorpsets sammensætning er fastsat i § 23 i Eksamensbekendtgørelsen. Det fremgår heraf, at censorkorpset skal sammensættes således:

- at det samlede korps dækker alle de fag eller fagområder, der indgår i uddannelsen, og det ansættelsesområde, som uddannelsen sigter mod
- at der indgår personer, der har deres hovedbeskæftigelse uden for de uddannelsesinstitutioner, der udbyder videregående uddannelser på et af de ansættelsesområder, uddannelserne sigter mod (aftagercensorer)
- at det bør så vidt muligt tilstræbes, at der i censorkorpset er en ligelig fordeling af mandlige og kvindelige censorer, og
- at der indgår censorer tilknyttet udenlandske uddannelsesinstitutioner i censorkorpset for de uddannelser og fag, hvor dette er relevant.

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Det er fastsat i § 25 i Eksamensbekendtgørelsen, at censor skal have:

- Indgående og aktuelt kendskab til uddannelseselementets forudsætninger, mål og metoder,
- Specifik kompetence inden for et eller flere faglige delområder, som indgår i uddannelsen, og
- Aktuel viden om uddannelsens anvendelsesmuligheder, herunder kendskab til aftagernes situation og behov.

Der kan i censorkorpsets beskikkelsesperiode beskikkes supplerende censorer. Det er f.eks. relevant i de tilfælde, hvor en uddannelse revideres inden for et eller flere faglige delområder, eller nye godkendte uddannelser skal tilknyttes censorkorpset.

Hvis de uddannelsesinstitutioner, der udbyder en specifik eksisterende uddannelse, vurderer, at censorkorpset for uddannelsen ikke længere til fulde imødekommer de krav, der er til sammensætning af censorkorpset, kan de rette henvendelse til censorformandskabet med henblik på, at formandskabet indstiller censorer, som har de aktuelle kompetencer, så det sikres, at det samlede korps dækker alle de fag eller fagområder, der indgår i uddannelsen.

Styrelsen for Forskning og Uddannelse kan bringe en censorbeskikkelse til ophør, inden udløbet af den 4-årige periode. Det kan f.eks. ske på baggrund af oplysninger fra den relevante kompetente myndigheds autorisationsregister, eller hvis en censor ikke lever op til værdighedskravet³.

³ Værdighedskravet (dekorumkravet) gælder for offentligt ansatte. Kravet om værdighed/dekorum går ud på, at offentligt ansatte skal overholde de regler, der gælder for stillingen, og såvel i som uden for tjenesten skal vise sig værdig til den agtelse og tillid, som stillingen kræver.

4. Allokering af censorer til prøver

Bestemmelserne om allokering er fastsat i § 29 i Eksamensbekendtgørelsen. Det er censorformandskabet, der efter samråd med uddannelsesinstitutionen eller institutionerne fordeler opgaverne til censur blandt censorerne i censorkorpset. Institutionerne skal således understøtte censorformændenes arbejde med at finde den rigtige censor til den konkrete prøve. Eksaminator kan således ikke selv beslutte, hvem han/hun vil have som censor på en konkret prøve.

Censorerne må ikke være ansat eller inden for de seneste 2 år have været ansat ved den institution, hvor de skal virke som censorer. Styrelsen for Forskning og Uddannelse kan dog efter indstilling fra censorformandskabet fravige denne bestemmelse, når der foreligger særlige omstændigheder. Særlige omstændigheder kan f.eks. foreligge, når der er tale om meget små uddannelsesmiljøer med få censorer.

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Ved fordeling af censorarbejdet skal det sikres, medmindre særlige forhold gør sig gældende:

- at der inddrages censorer fra flere institutioner og censorer fra det relevante arbejdsmarked (aftagercensorer) ved tilrettelæggelse af censuren inden for en given uddannelse,
- at der jævnlige inddrages nye censorer ved fordeling af censorarbejdet.

Ved en censors pludselige forfald eller lignende, hvor det ikke har været muligt at tilkalde en censor, påhviler det uddannelsesinstitutionen at udpege en person til censor, som opfylder kravene i bekendtgørelsen. Institutionen skal hurtigst muligt orientere censorformandskabet om udpegningen. Dette følger af Eksamensbekendtgørelsens § 30.

5. Gensidig censur

Bestemmelsen om gensidig censur er fastsat i § 29, stk. 4, i Eksamensbekendtgørelsen.

Når censorformanden i samråd med uddannelsesinstitutionerne fordeler opgaverne til censur blandt censorerne i censorkorpset, skal det i videst muligt omfang undgås, at der sker gensidig censur, det vil sige, at bedømmere varetager censuropgaver for hinanden ved skiftevis at være eksaminator og censor.

Det bemærkes, at bestemmelsen også omfatter intern bedømmelse, dvs. når bedømmere ansat på en uddannelsesinstitution varetager censuropgaver for hinanden.

Den hidtidige bestemmelse om forbud mod "gentagen censur" er med den seneste bekendtgørelsesændring ophævet. Dvs. reglen om, at de samme bedømmere ikke sammen medvirker ved censur inden for en periode på 2 år ud over én eksamenstermin, ét semester eller ét halvår.

6. Institutionernes dialog med censorformandskaberne

Kravene til institutionernes dialog med censorformandskaber og censorkorps er ændrede i forbindelse med den seneste revision af Eksamensbekendtgørelsen.

Det skyldes, at prøve- og eksamenssystemet indgår i institutionernes kvalitetssikring, hvilket nødvendiggør, at institutionerne også fremover er i tæt dialog med censorkorpset om uddannelsernes kvalitet og relevans.

Den hidtidige bestemmelse i Eksamensbekendtgørelsen om, at censorformandskabet medvirker til en løbende dialog om udviklingen i uddannelsen, faget eller fagområdet ved mindst hvert andet år at afholde censormøder med censorerne i censorkorpset og kontaktmøder mellem uddannelsesinstitutionerne og censorerne, er således ophævet. Censorformænd kan naturligvis fortsætte med at afholde censormøder hvert andet år, såfremt det ønskes. I øvrigt kan det ses som led i afbureaukratiseringen, at censorkorps og uddannelsesinstitutioner fremover selv kan styre mødeaktiviteterne.

Bestemmelsen om, at censor afgiver indberetning til uddannelsesinstitutionen om væsentlige problemer eller mangler i en uddannelsesinstitutionens varetagelse af en uddannelse, er ligeledes ophævet. Ifølge § 25, stk. 2, i bekendtgørelse om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner og godkendelse af videregående uddannelser kan censorformandskabet anmode ministeren om, at en uddannelse udtages til særlig gennemgang. Det kan f.eks. ske på baggrund af censorernes indberetninger.

Det forhold, at prøve- og eksamenssystemet indgår i institutionernes kvalitetssikring ændrer ikke, at censorformandskaberne ifølge § 28 fortsat skal:

- Rådgive uddannelsesinstitutionerne på grundlag af censorrapporter, om uddannelsernes kvalitet og hensigtsmæssighed i forhold til arbejdsmarkedet og i forhold til videre uddannelsesforløb,
- Afgive en årlig beretning til uddannelsesinstitutionerne på baggrund af censorernes rapporter, der indgår i grundlaget for evalueringer af uddannelsen eller faget, og
- Besvare høringer om uddannelsernes bekendtgørelser og studieordninger og væsentlige ændringer heri.

7. De studerende klageadgang, herunder ankenævn

Der er et klage- og ankesystem for studerende, som ønsker at klage over en prøve.

Bestemmelserne om klage og ankenævn er fastsat i kapitlerne 10 og 11 i Eksamensbekendtgørelsen.

Klage

Det er uddannelsesinstitutionen, der behandler en studerendes klage over en prøve.

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Den studerende kan klage til institutionen over en prøve for så vidt angår: 1) Eksaminationsgrundlaget (spørgsmål, opgaver og lignende), 2) Prøveforløbet eller 3) Bedømmelsen.

Uddannelsesinstitutionen afgør klagen på grundlag af bedømmernes faglige udtalelser og den studerendes kommentarer til udtalelserne.

Afgørelsen, der skal være skriftlig og begrundet, kan gå ud på:

- Tilbud om ny bedømmelse (ombedømmelse), dog ikke ved mundtlige prøver,
- Tilbud om ny prøve (omprøve) eller
- Den studerende ikke får medhold i klagen.

Ved ombedømmelse og omprøve udpeges nye eksaminatorer af institutionen og eventuelle censorer af censorformanden.

Bedømmelsen ved ombedømmelse og omprøve kan resultere i en lavere karakter. Institutionen skal informere den studerende om, at ombedømmelse eller omprøve kan resultere i en lavere karakter.

Aktindsigt i bedømmernes notater

I Eksaminationsbekendtgørelsens § 31, stk. 3, er det fastsat, at censor og eksaminator skal gøre notater om præstationen og karakterfastsættelsen til brug ved udarbejdelsen af en udtalelse i en eventuel klagesag.

Notaterne skal af hensyn til klagebehandlingen opbevares i mindst 1 år og indtil en eventuel klagesag er afsluttet.

Retten til aktindsigt for en part i en afgørelsessag følger af forvaltningslovens kapitel 4.

Det forhold, at det er regelfastsat, at der skal tages notater om præstationer og karakterfastsættelsen til brug for en eventuel klagesag, medfører, at der er taget stilling til disse notaters status som et *dokument*. Hvis der rejses en klagesag (en afgørelsessag), hvori notaterne indgår, får notaterne således status som dokumenter i en afgørelsessag.

Der skal således i forbindelse med en anmodning om partsaktindsigt i notaterne tages stilling til aktindsigt efter forvaltningslovens regler herom.

Ved siden af de almindelige regler om aktindsigt efter forvaltningsloven gælder reglerne om indsigelse i medfør af databeskyttelsesreglerne. EU-dommen, C-434/1, fastslår bl.a., at en skriftlig besvarelse, som en deltager har givet i forbindelse med en faglig prøve, og eksaminators eventuelle rettelser og kommentarer til denne besvarelse, udgør *personoplysninger*.

Retten til indsigelse i personoplysninger reguleres i databeskyttelsesforordningens artikel 15 med de undtagelser, der findes i databeskyttelseslovens § 22.

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Ankenævn

Reglerne om ankenævn er fastsat i §§ 41 - 46, i Eksamensbekendtgørelsen.

Får den studerende ikke medhold i sin klage, kan den studerende indbringe institutionens afgørelse, hvad angår faglige spørgsmål, for et ankenævn.

Det er uddannelsesinstitutionen, der nedsætter det ankenævn, som behandler en studerendes klage over afgørelsen i en klagesag. Institutionen afholder udgiften hertil. Ankenævnets virksomhed er omfattet af bl.a. forvaltningsloven.

Et ankenævn består af to beskikkede censorer, en eksaminationsberettiget underviser og en studerende inden for fagområdet. Censorformanden udpeger de to censorer, mens institutionen udpeger underviseren og den studerende. Censorformanden udpeger en af censorerne som formand for nævnet. Censorformanden kan udpege sig selv eller censor som formand.

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

Ankenævnet træffer afgørelse på grundlag af det materiale, som lå til grund for uddannelsesinstitutionens afgørelse og den studerendes begrundede anke. Ankenævnets afgørelse kan gå ud på:

- Tilbud om ny bedømmelse (ombedømmelse) ved nye bedømmere, dog ikke ved mundtlige prøver,
- Tilbud om ny prøve (omprøve) ved nye bedømmere, eller
- At klageren ikke får medhold i klagen.

Bedømmelsen ved ombedømmelse og omprøve kan resultere i en lavere karakter. Institutionen skal informere den studerende om, at ombedømmelse eller omprøve kan resultere i en lavere karakter.

Klage over institutionens afgørelser

Klage over retlige spørgsmål følger af Eksamensbekendtgørelsens § 52. Ifølge § 52, stk. 2, kan den studerende indbringe retlige spørgsmål i afgørelser, der er truffet af institutionen, for Styrelsen for Forskning og Uddannelse. Det betyder, at styrelsen alene kan forholde sig til, om en sag er behandlet i overensstemmelse med gældende ret, herunder almindelige forvaltningsretlige grundsætninger. Styrelsen kan således ikke tage stilling til faglige spørgsmål eller vurderinger, som institutionen har foretaget, medmindre vurderingen ligger uden for de retlige rammer.

Eksempelvis er et retligt spørgsmål, om afgørelsen er truffet i overensstemmelse med gældende ret, f.eks. den relevante eksamensbekendtgørelse, uddannelsesbekendtgørelse og studieordning m.v., om der foreligger "skøn under regel", eller om en afgørelse er begrundet i overensstemmelse med forvaltningslovens regler herom m.v.

8. Oprettelse og betjening af censorsekretariater

Det er fastsat i § 33 i Eksamensbekendtgørelsen, at uddannelsesinstitutionerne dækker udgifterne til censorformandskabets og censorernes virke. Institutionerne yder efter forudgående aftale med censorformandskabet administrativ og praktisk bistand.

Hvad angår de erhvervsrettede videregående uddannelser har medlemmerne af Danske Professionshøjskoler og medlemmerne af Danske Erhvervsakademier hver oprettet et censorsekretariat, som bistår censorformandskaber og censorer. Derudover findes en række andre censorsekretariater.

Censorsekretariatet vil kunne fungere som det koordinerende bindeled mellem censorformandskab, censorer og uddannelsesinstitutioner. Eksempelvis kan censorsekretariatet på vegne af censorformandskabet udføre de opgaver, som censorformandskabet er forpligtet til i forhold til reglerne, herunder den konkrete allokering af censorer til de enkelte prøver. Institutionerne har derfor en interesse i at understøtte sekretariaterne bedst muligt.

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse

9. Oplysninger målrettet censorerne

Censor skal have informationer vedrørende reglerne for uddannelsen, studieordning samt andet materiale, der har betydning for arbejdet som censor. Det er uddannelsesinstitutionens opgave at sikre, at alle relevante dokumenter og informationer er tilgængelige for censor forud for en prøves afholdelse. Dette følger af Eksamensbekendtgørelsens § 32.

Det påhviler således institutionerne at oprette hjemmesider, hvor censorkorpsets medlemmer har adgang til opdaterede oplysninger om de uddannelser eller centrale fag, der er relevante for dem, herunder denne bekendtgørelse, karakterbekendtgørelsen og uddannelsens studieordning, samt andet materiale, der har betydning for censorernes virksomhed.

Derudover skal institutionerne forud for de enkelte censuropgaver forsyne censorerne med det materiale, der er nødvendigt for, at censorerne kan varetage opgaven.

Omvendt skal censor også sikre sig, at han/hun har kendskab til alle relevante oplysninger, ikke mindst målbeskrivelserne for uddannelsen og faget for på den måde at sikre det faglige niveau og en ensartet og retfærdig behandling af den studerende.

Endeligt påhviler det, jf. § 4, institutionerne at orientere de studerende og de øvrige medvirkende ved prøver om de regler for en prøve, der gælder for den enkelte uddannelse. Reglerne skal være tilgængelige på institutionens hjemmeside.

10. Censorvederlag

Det er fastsat i § 33 i Eksamensbekendtgørelsen, at det er uddannelsesinstitutionerne, der dækker udgifterne til censorformandskabets og censorernes virke, herunder afholder censorvederlag og udgifter til eventuel transport.

Aflønning af censorer er fastsat i Finansministeriets Cirkulære om Censorvederlag af 17. januar 2001. Ved spørgsmål vedrørende honorering, herunder censornormer eller transportudgifter, skal den prøveafholdende institution kontaktes. Man skal være opmærksom på, at cirkulæret ikke kan anvendes ved mundtlige eksaminer, hvis censoren har et ansættelsesforhold inden for undervisningsområdet. Dette gælder dog ikke for mundtlige eksaminer inden for lærer- og pædagoguddannelsen samt inden for diplom- og eksportingeniøruddannelsen, hvor cirkulæret godt kan anvendes.

Det er ved OK18 aftalt, at der i overenskomstperioden skal forhandles om overenskomstdækning af timelønsområdet, se nedenstående fra aftalen mellem Finansministeriet og CFU:

Overenskomstdækning af timelønnet undervisning

Parterne er enige om, at der i overenskomstperioden optages forhandlinger om at overenskomstdække det område, som i dag er dækket af Finansministeriets cirkulære om timelønnet undervisning. Finansministeriet lægger på grundlag af det, der er oplyst under forhandlingerne, til grund, at organisationerne til sammen opfylder de betingelser, som Finansministeriet sædvanligvis stiller i forbindelse med indgåelse af overenskomster på ikkeoverenskomstdækkede områder. Parterne er enige om, at overenskomstdækningen skal være udgiftsneutral.

Styrelsen for Forskning og
Uddannelse